

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

©2026 БЕРЕЗІВСЬКИЙ Я. П.

УДК 338.23:330.341
JEL: E10; O14

Березівський Я. П. Стратегічні пріоритети розвитку інституційного забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки України

У статті обґрунтовано стратегічні пріоритети розвитку інституційного забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки України. Узагальнення теоретико-методичних і методико-прикладних підходів до управління технологічною конкурентоспроможністю національного господарства дозволило встановити, що ефективність державної політики в цій сфері значною мірою залежить від чіткого визначення стратегічних орієнтирів, які забезпечують узгодженість і результативність функціонування інституційних, організаційних та економічних механізмів державного впливу. Підкреслено, що в умовах повномасштабної війни, обмеженості ресурсів і необхідності прискореної технологічної модернізації економіки особливого значення набуває системне стратегічне фокусування державної політики на формуванні сприятливого інституційного середовища для інноваційно-технологічного розвитку. За результатами дослідження визначено ключові стратегічні пріоритети розвитку інституційного забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки України, серед яких: формування ефективної системи державного стратегічного управління технологічним розвитком; розвиток інституцій підтримки інноваційної діяльності та комерціалізації технологій; стимулювання інвестицій у дослідження, розробки та технологічну модернізацію виробництва; інституційна підтримка розвитку технологій подвійного призначення та оборонно-технологічних інновацій; розвиток людського капіталу та науково-технологічного потенціалу; поглиблення інтеграції України в європейський і глобальний інноваційно-технологічний простір. Доведено, що реалізація визначених пріоритетів сприятиме формуванню цілісної інституційної системи підтримки технологічного розвитку, активізації інноваційної діяльності, прискоренню технологічної модернізації національної економіки та зміцненню конкурентних позицій України у світовому економічному середовищі.

Ключові слова: національна економіка; розвиток; конкурентоспроможність; інноваційно-технологічна діяльність; державна політика; державне регулювання; інновації; інноваційна активність; прогресивні технології; технологічна конкурентоспроможність.

Рис.: 1. Бібл.: 16.

Березівський Ярослав Петрович – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та маркетингових стратегій, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького (вул. Пекарська, 50, Львів, 79010, Україна)
E-mail: berezivskiys@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9480-3688>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAB-6664-2021>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57222105209>

UDC 338.23:330.341
JEL: E10; O14

Berezivskiy Ya. P. Strategic Priorities for the Development of Institutional Support for the Technological Competitiveness of the Ukrainian Economy

The article substantiates the strategic priorities for the development of institutional support for the technological competitiveness of Ukraine's economy. The generalization of theoretical-methodological and methodological-applied approaches to managing the technological competitiveness of the national economy made it possible to determine that the efficiency of State policy in this area largely depends on the clear identification of strategic guidelines that ensure the coherence and effectivity of institutional, organizational, and economic mechanisms of State influence. It is emphasized that under the conditions of full-scale war, limited resources, and the need for accelerated technological modernization of the economy, particular importance is attached to the systemic strategic focusing of public policy on creating a favorable institutional environment for innovation and technological development. The study identifies key strategic priorities for the development of institutional support for the technological competitiveness of Ukraine's economy, including the formation of an efficient system of State strategic management of technological development; the development of institutions supporting innovation and technology commercialization; stimulation of investments in research and development as well as technological modernization of production; institutional support for the development of dual-use technologies and defense-related technological innovations; development of human capital and the country's scientific and technological potential; and deepening Ukraine's integration into the European and global innovation and technological space. It is proved that the implementation of these priorities will contribute to the formation of a comprehensive institutional system for supporting technological development, intensification of innovation activity, acceleration of technological modernization of the national economy, and strengthening of Ukraine's competitive position in the global economic environment.

Keywords: national economy; development; competitiveness; innovative and technological activity; State policy; State regulation; innovations; innovative activity; advanced technologies; technological competitiveness.

Fig.: 1. Bibl.: 16.

Berezivskiy Yaroslav P. – PhD (Economics), Associate Professor, Head of the Department of International Economic Relations and Marketing Strategies, Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv (50 Pekarska Str., Lviv, 79010, Ukraine)
E-mail: berezivskiys@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9480-3688>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAB-6664-2021>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57222105209>

Завдання забезпечення технологічної, зокрема цифрової та інформаційно-технологічної, конкурентоспроможності національного господарства кожної країни світу постоало через тренди глибинних трансформацій економічного середовища на тлі посилення глобальної технологічної конкуренції та необхідності розвитку сучасних соціально-економічних систем на принципово нових засадах. У світовій економіці саме технологічний розвиток, інноваційна активність та ефективність їх основи, тобто інституційного середовища, визначають довгострокову стійкість і зростання національних економік, їх здатність формувати високотехнологічні виробництва, інтегруватися у глобальні ланцюги створення доданої вартості та забезпечувати процвітання країни.

Для України це завдання отримує особливу вагу через воєнні виклики та системні структурні дисбаланси в економіці. Повномасштабна війна спричинила значні втрати виробничого потенціалу, руйнування інфраструктури, порушення логістичних зв'язків, відтік людського капіталу та зниження інвестиційної активності. Відповідно, подальший розвиток країни та її територій неможливий без переорієнтації на інноваційно-технологічну модель економічного зростання з активізацію наукоємних галузей, цифровізацію економічних процесів, модернізацію виробництва, стимулювання реалізації нових технологічних рішень.

Водночас ефективна технологічна модернізація значною мірою залежить від якості інституційного середовища, яке визначає правила функціонування економічних агентів, механізми стимулювання інноваційної діяльності, захист прав власності, доступ до фінансових ресурсів, ефективність державної економічної політики тощо. Навіть під час розуміння тих системних і корупційних проблем, які характерні для економіки України та які оголила повномасштабна війна, недостатній рівень інституційної спроможності, фрагментарність державних програм підтримки інновацій, недостатня координація між науковим сектором, бізнесом і державою все ще залишаються значними бар'єрами для формування високотехнологічної економіки в Україні.

Особливого значення набуває необхідність формування стратегічного бачення розвитку інституційного забезпечення технологічної конкурентоспроможності, яке має враховувати подолання поточних проблем і вирішення довгострокових завдань структурної трансформації економіки. Важливим аспектом є узгодження національної політики технологічного розвитку з євроінтеграційними процесами, адже поглиблення співпраці з Європейським Союзом передбачає адаптацію

інституційних механізмів до європейських стандартів, участь у спільних інноваційних програмах, розвиток науково-технологічної кооперації, інтеграцію українських підприємств у європейські інноваційні екосистеми.

Аналіз останніх публікацій науковців. Проблематика теоретико-методичних і прикладних аспектів формування та реалізації державної політики розвитку інноваційно-технологічної діяльності, а також забезпечення на цій основі належного рівня технологічної конкурентоспроможності національної економіки, знайшла відображення в численних наукових дослідженнях. Вагомий внесок у розроблення зазначених питань зробили такі вчені, як Лупак Р., Мізюк Б., Зайченко В. та ін. [1], Васильців Т. [2], Білик Р. [3], Герасимова І. [4], Гугрій Г., Чугрій Н. [5], Дубей Ю., Пилипенко Ю. [6], Дубей Ю. [7], Зайченко В. [8], Казакова Н., Шолом А., Ші Хуейлі [9], Кублікова Т., Кузнецова І. [10], Скоробогатов М., Куцерубова О. [11], Миценко В. [12], Ситник Н., Шушкова Ю., Парфенюк Є. [13], Тищенко Д. [14], Уразалієв Р., Васильців Т. [15], Юринець З. [16].

Водночас трансформація соціально-економічної ситуації, спричинена погіршенням умов господарювання внаслідок повномасштабної війни, посиленням воєнних ризиків та пов'язаним із цим скороченням інвестиційної активності, що, своєю чергою, негативно позначається на інноваційній діяльності підприємств і організацій, актуалізує необхідність поглиблення наукових досліджень у сфері публічного управління технологічною конкурентоспроможністю. За таких умов зростає потреба у формуванні нових підходів до державної політики в цій сфері та їх комплексного опрацювання на всіх рівнях управління.

Метою статті є обґрунтування стратегічних пріоритетів розвитку інституційного забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки України.

Реалізація такої виваженої державної політики передбачає чітке стратегічне спрямування та системність управлінських рішень, яка базуються на розумінні її ключових стратегічних пріоритетів. Саме вони формують концептуальний вектор державної політики, визначають довгострокові цілі технологічного розвитку економіки, слугують дороговказом для втілення в життя відповідних механізмів інституційної підтримки, інструментів стимулювання інноваційної діяльності, інвестиційної активності та модернізації виробничих процесів. За визначеними стратегічними орієнтирами формуються та реалізуються конкретні інструменти та засоби регулювання, які охоплюють нормативно-правові, фінансово-економічні, орга-

нізаційні та інші механізми й інструменти впливу на розвиток технологічного потенціалу економіки. Авторське бачення сукупності засобів державної політики, спрямованих на підвищення технологічної конкурентоспроможності національного господарства України, систематизовано на *рис. 1*.

Так, першочерговим стратегічним пріоритетом державної політики зміцнення технологічної конкурентоспроможності національного господарства України видається доцільним визначити *формування ефективної системи державного стратегічного управління технологічним розвитком*.

На сьогодні технологічна модернізація потребує наявності інноваційного потенціалу, а також цілісної системи державного управління, здатної забезпечити узгодженість стратегічних цілей, інституційних механізмів та інструментів підтримки технологічного розвитку.

Під час війни та глибоких структурних трансформацій економіки особливо важливим є *забезпечення стратегічної керованості процесами технологічного оновлення*, що дозволяє концентрувати обмежені ресурси на найбільш перспективних напрямках розвитку, підвищувати ефективність державної політики, формувати передумови для довгострокового зростання інноваційного потенціалу економіки. На противагу відсутності цілісної системи стратегічного управління недостатня узгодженість стратегічних документів і програм, фрагментарність інституційних механізмів підтримки інновацій призводять до розпорошення ресурсів, зниження результативності державної політики та уповільнення процесів технологічної модернізації.

Побудова ефективної системи державного стратегічного управління технологічним розвитком передбачає передусім *вдосконалення інституційної архітектури державної політики* в цій сфері. Це про підвищення узгодженості стратегічних і програмних документів, які визначають пріоритети науково-технологічного, інноваційного та промислового розвитку, а також про формування чіткої системи управління реалізацією відповідної державної політики.

Важливим елементом при цьому є *створення ефективної вертикалі управління технологічною політикою*, яка забезпечує координацію діяльності центральних органів виконавчої влади, регіональних органів управління, наукових установ, закладів вищої освіти, підприємницького сектора та інституцій розвитку. Лише в такий спосіб можливо сформувати цілісну систему управління технологічним розвитком, у межах якої забезпечується узгодженість рішень у сферах інноваційної, про-

мислової, інвестиційної, освітньої та науково-технічної політики.

Крім того, необхідною складовою реалізації цього пріоритету є *впровадження системного стратегічного планування технологічного розвитку*. Таке планування передбачає визначення довгострокових технологічних пріоритетів національної економіки, підтримку стратегічно важливих галузей та формування сприятливих умов для розвитку інноваційних екосистем. У цьому контексті вкрай важливим стає застосування сучасних підходів до стратегічного прогнозування, зокрема технологічного форсайту для ідентифікації перспективних напрямів науково-технологічного розвитку та запровадження необхідних державних програм підтримки. За рахунок таких дій можливо утворити передумови для концентрації ресурсів на напрямках технологічного розвитку з найвищим потенціалом конкурентних переваг національної економіки.

Вкажімо на те, що досягнення цього стратегічного пріоритету також вимагає посилення *міжсекторальної взаємодії між державою, науковими установами, бізнесом і громадянським суспільством*. Належна кооперація між цими суб'єктами закладає основу функціонування сучасних інноваційних екосистем з генерацією, поширенням і комерціалізацією нових технологічних рішень. У цьому світлі потрібні розвиток механізмів партнерства між державним і приватним секторами, стимулювання участі бізнесу у формуванні та реалізації технологічної політики, створення інституційних умов для активної взаємодії науки та виробництва.

Практична апробація зазначеного стратегічного пріоритету дозволить підвищити результативність державної політики у сфері технологічного розвитку, забезпечити узгодженість інституційних механізмів підтримки інновацій, оптимізувати використання державних і приватних ресурсів, досягти довгострокової орієнтації економіки на технологічну модернізацію. У результаті такі дії сприятимуть формуванню в Україні сучасної системи управління технологічним розвитком з ефективним використанням науково-технологічного потенціалу країни, прискоренням інноваційних процесів та, відповідно, зміцненням технологічної конкурентоспроможності економіки.

Наступним стратегічним пріоритетом державної політики зміцнення технологічної конкурентоспроможності національного господарства України визначимо *розвиток інституцій підтримки інновацій та комерціалізації технологій*. Його досягнення – це шлях до впровадження ефективного механізму трансформації науково-дослід-

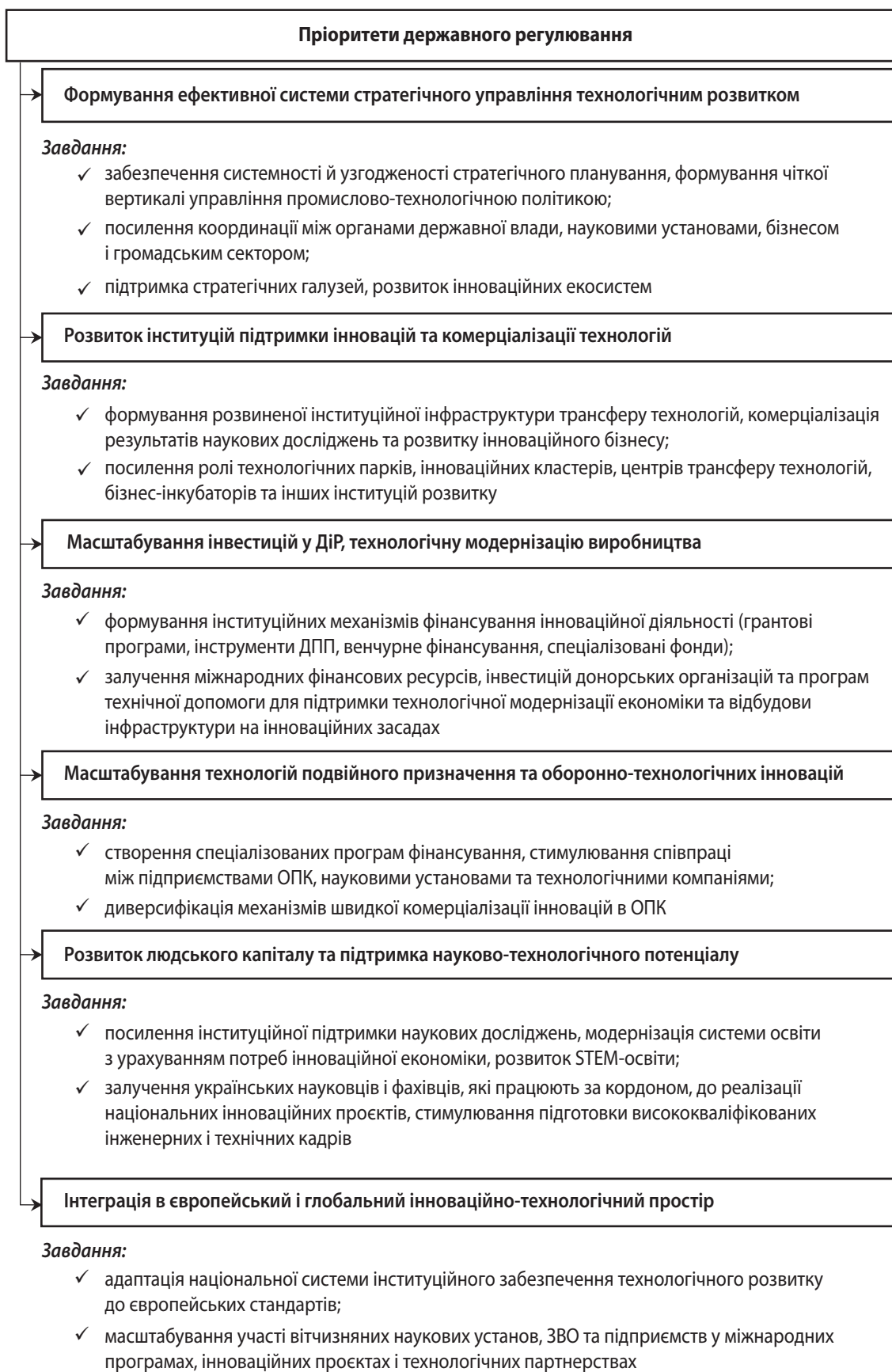

Рис. 1. Розвиток інституційного забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки України: система стратегічних пріоритетів та постановка завдань

Джерело: авторська розробка.

ного потенціалу країни у практичні технологічні рішення, здатні забезпечувати економічне зростання, структурну модернізацію виробництва та підвищення конкурентоспроможності бізнесу.

Вітчизняна економіка традиційно характеризується наявністю значного наукового потенціалу, проте обмеженою спроможністю до його ефективної комерціалізації через відсутність взаємодії між науковою сферою та реальним сектором економіки. У зв'язку з цим ключового значення набуває формування розвиненої інституційної інфраструктури інноваційного розвитку, яка надає достатні організаційні, інформаційні та фінансові умови для трансферу технологій, комерціалізації результатів наукових досліджень і розвитку інноваційного підприємництва. Така інфраструктура має охоплювати сукупність спеціалізованих інституцій розвитку, зокрема технологічних парків, інноваційних кластерів, центрів трансферу технологій, бізнес-інкубаторів, акселераторів, венчурних структур та інших організацій. Діяльність таких спеціалізованих структур спрямована на підтримку інноваційної активності та розвиток технологічних компаній, покращення середовища для генерації нових технологічних рішень, їх адаптації до потреб ринку та подальшого масштабування інноваційних продуктів.

Особливу роль у практичній апробації цього стратегічного пріоритету відіграє *налагодження ефективної взаємодії між ключовими суб'єктами інноваційної діяльності* (науковими установами, закладами вищої освіти, підприємницьким сектором і державними інституціями). Саме інституційно забезпечена співпраця науки та бізнесу дозволяє скоротити розрив між результатами наукових досліджень і їх практичним застосуванням у виробничій сфері. Формування сталих механізмів такої взаємодії слід розглядати невід'ємним чинником більш активного впровадження результатів наукових розробок у виробничі процеси, створення нових високотехнологічних продуктів і підвищення інноваційної активності вітчизняних підприємств.

Важливою складовою цього стратегічного напрямку потрібно вважати розвиток стартап-екосистеми та стимулювання технологічного підприємництва. Зараз стартапи виступають важливим джерелом створення нових технологій, бізнес-моделей і цифрових рішень, здатних формувати нові ринки та підвищувати динаміку інноваційних процесів в економіці. Тому формування інституційних механізмів підтримки стартапів, доступу до фінансових ресурсів, експертної підтримки, менторських програм і міжнародних інноваційних мереж розглядаємо як інструмент розвитку технологічного сектора економіки.

Вважаємо, що реалізація цього стратегічного пріоритету дозволить суттєво підвищити ефективність використання науково-технологічного потенціалу України, посилити взаємодію між науковою сферою та бізнесом, активізувати процеси створення та комерціалізації інновацій, сформувавши конкурентоспроможну інноваційну екосистему. Як результат – відбудеться масштабування нових високотехнологічних виробництв, зростання частки інноваційної продукції в структурі національного виробництва.

Не менш важливим стратегічним пріоритетом державного регулювання зміцнення технологічної конкурентоспроможності національного господарства України вважаємо *стимулювання інвестицій у наукові дослідження, розробки та технологічну модернізацію виробництва*. Технологічна модернізація неможлива без належного фінансового забезпечення інноваційної діяльності, розвитку науково-дослідного сектора та впровадження сучасних технологічних рішень у виробничі процеси. Саме інвестиції у сферу досліджень і розробок, оновлення виробничих потужностей, цифровізацію та технологічне переоснащення підприємств вважаємо домінантою підвищення продуктивності праці, формування нових високотехнологічних виробництв і посилення конкурентних позицій національної економіки на глобальних ринках.

Водночас для України проблема інвестиційного забезпечення технологічного розвитку стримується обмеженістю внутрішніх фінансових ресурсів, високими ризиками ведення бізнесу в умовах війни та недостатнім рівнем розвитку інституційних механізмів фінансування інновацій. За такого бачення реалізація зазначеного стратегічного пріоритету потребує формування ефективної системи інституційних механізмів стимулювання інвестиційної активності у сфері науково-технологічного розвитку.

У сучасних умовах розвитку світового господарства джерела формування конкурентних переваг зазнають суттєвої трансформації. Якщо в попередні періоди визначальними чинниками економічного зростання виступали природно-ресурсний потенціал, географічне розташування чи наявність дешевої робочої сили, то нині ключова роль належить знанням, інноваціям, цифровим технологіям та інтелектуальному капіталу.

Таким чином, здатність національної економіки забезпечувати стаке зростання та високий рівень конкурентоспроможності безпосередньо залежить від ефективності функціонування інституційного середовища, яке стимулює створення,

поширення та комерціалізацію нових знань і технологій. У цьому контексті провідні держави світу приділяють значну увагу формуванню комплексних систем інституційної підтримки технологічного розвитку, які інтегрують державну інноваційну політику, розвинену науково-дослідну інфраструктуру, ефективні фінансові інструменти стимулювання інноваційної діяльності, інститути трансферу технологій, а також механізми включення у глобальні науково-технологічні мережі. Саме узгоджена взаємодія зазначених складових забезпечує формування сприятливого інституційного середовища, здатного генерувати інновації та трансформувати їх у стійкі конкурентні переваги.

Водночас в Україні, попри наявність сформованих елементів інституційного базису, зокрема у сфері нормативно-правового регулювання, організаційного забезпечення, а також значного науково-освітнього та інженерного потенціалу, рівень інноваційної активності залишається недостатнім. Економічна структура характеризується переважанням низько- та середньотехнологічних виробництв, що обмежує можливості формування високої доданої вартості та знижує позиції держави у глобальних ланцюгах створення вартості. Крім того, однією з ключових проблем є слабка взаємодія між науковою сферою та бізнесом, що ускладнює процеси комерціалізації результатів наукових досліджень і розробок. Обмеженість інструментів фінансової підтримки інновацій, недостатня розвиненість венчурного фінансування, а також низький рівень залучення приватного капіталу до інноваційних проектів додатково стримують технологічний розвиток.

Суттєвим викликом виступає також наявність значних регіональних диспропорцій у розвитку інноваційної діяльності. Концентрація науково-технологічного потенціалу в кількох великих економічних центрах призводить до нерівномірного розвитку територій, що негативно впливає на ефективність державної політики у сфері забезпечення технологічної конкурентоспроможності. Відсутність належної координації між центральними та регіональними органами влади, а також недостатня інтеграція місцевих ініціатив у загальнонаціональну інноваційну стратегію посилюють фрагментарність інституційного середовища. У результаті потенціал регіонів щодо формування інноваційних екосистем використовується не повною мірою, що обмежує можливості економіки в цілому.

Додатковим дестабілізуючим чинником стала повномасштабна війна, яка суттєво ускладнила функціонування національної економіки та призвела до значних втрат виробничого, інфраструк-

турного та науково-технологічного потенціалу. Руїнування промислових об'єктів, пошкодження критичної інфраструктури, міграція висококваліфікованих кадрів та скорочення інвестиційної активності створили додаткові бар'єри для інноваційного розвитку. Водночас нові умови господарювання актуалізували необхідність технологічної модернізації як ключового чинника забезпечення економічної стійкості, підвищення обороноздатності та формування передумов для повоєнного відновлення. У цих умовах інституційне забезпечення технологічного розвитку набуває стратегічного значення, оскільки саме воно визначає здатність держави ефективно мобілізувати наявні ресурси та спрямувати їх на досягнення довгострокових цілей.

Разом із тим, реалізація завдань технологічної модернізації суттєво стримується недосконалістю існуючого інституційного середовища. Система підтримки інноваційної діяльності в Україні характеризується фрагментарністю, відсутністю належного рівня узгодженості між різними інституційними елементами та низькою ефективністю механізмів взаємодії між ними. Недостатня координація діяльності органів державної влади, наукових установ, освітніх організацій і бізнес-структур призводить до дублювання функцій, нераціонального використання ресурсів і зниження загальної результативності інноваційної політики. Крім того, існуючі інструменти фінансово-економічного стимулювання інновацій часто є недостатньо адаптованими до сучасних викликів, що обмежує їх вплив на розвиток високотехнологічних секторів економіки.

Результати сучасних наукових досліджень свідчать про те, що ефективне інституційне забезпечення інноваційного розвитку має базуватися на комплексному підході, який передбачає залучення широкого кола суб'єктів. Йдеться про органи державної влади та місцевого самоврядування, науково-дослідні установи, заклади вищої освіти, інвесторів, підприємницькі структури, а також інститути громадянського суспільства. Взаємодія між цими суб'єктами повинна бути спрямована на формування інноваційних бізнес-процесів, розвиток підприємницької ініціативи, активізацію трансферу технологій і створення умов для широкого впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність. Лише за умов забезпечення системності та узгодженості таких процесів можливе досягнення стійкого інноваційного розвитку.

З огляду на це, формування цілісної системи інституційного забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки має передбачати не лише наявність окремих інститутів та механізмів

державної підтримки, але й їх інтеграцію в єдине функціонально-просторове середовище.

ВИСНОВКИ

У підсумку узагальнення методико-прикладних положень з управління технологічною конкурентоспроможністю національної економіки встановлено, що формування ефективної державної політики в цій сфері потребує чіткого визначення її стратегічних пріоритетів, що слугують ключовими орієнтирами для розробки і реалізації відповідних інституційних, організаційних та економічних механізмів впливу. Ідентифікація пріоритетів дозволяє забезпечити системність і цілеспрямованість державної політики, узгодити діяльність різних інститутів державної влади, наукового сектора та бізнесу, підвищити ефективність використання наявних фінансових, інтелектуальних та інституційних ресурсів.

Особливої ваги ці аспекти набувають в умовах війни, коли обмеженість ресурсів, масштабні структурні трансформації економіки та необхідність швидкої технологічної модернізації зумовлюють потребу в чіткому стратегічному фокусуванні державної політики. Визначення стратегічних пріоритетів у цій сфері дає змогу сформуванню цілісної системи інструментів регулювання, спрямованих на стимулювання інноваційної діяльності, розвиток високотехнологічних секторів економіки, підвищення ефективності трансферу технологій та зміцнення інституційної спроможності держави у сфері технологічного розвитку.

З урахуванням сучасних викликів і трансформаційних процесів у національній економіці обґрунтовано доцільність виокремлення таких стратегічних пріоритетів розвитку інституційного забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки України, як формування ефективної системи державного стратегічного управління технологічним розвитком (заради забезпечення узгодженості та результативності державної політики); розвиток інституцій підтримки інновацій та комерціалізації технологій (що посилює взаємодію науки, бізнесу та держави); стимулювання інвестицій у дослідження, розробки та технологічну модернізацію виробництва; інституційна підтримка розвитку технологій подвійного призначення та оборонно-технологічних інновацій; розвиток людського капіталу та науково-технологічного потенціалу країни; поглиблення інтеграції України в європейський і глобальний інноваційно-технологічний простір. Реалізація окреслених пріоритетів сприятиме формуванню ефективної інституційної системи, прискоренню технологічної модернізації

економіки та зміцненню конкурентних позицій України у світовому економічному середовищі.

Перспективним напрямом подальших досліджень у цій сфері є вдосконалення методики аналізування якості інституційного забезпечення технологічної конкурентоспроможності національної економіки. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Lupak R., Mizyuk B., Zaychenko V., Kynytska-Iliash M., Vasylytsiv T. Migration processes and socio-economic development: interactions and regulatory policy. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. Vol. 8. No. 1. P. 70–88. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.01.04>
2. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення : монографія. Львів : Арал, 2008. 384 с.
3. Білик Р. С. Особливості розвитку інноваційного середовища в Україні в умовах глобальної конкуренції. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Менеджмент інновацій»*. 2015. Вип. 4. С. 27–35. https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4ba33c5d2c8.pdf
4. Герасимова І. Ю. Сучасний стан та проблеми інноваційної активності промислових підприємств України. *Економічний простір*. 2018. № 137. С. 55–67. DOI: <https://doi.org/10.30838/PES.2224.250918.55.227>
5. Гугрій Г. А., Чугрій Н. А. Інтелектуальна власність як фундамент інноваційної моделі розвитку. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 11. С. 330–335. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/11_ukr/54.pdf
6. Дубей Ю. В., Пилипенко Ю. І. Інноваційно-технологічна складова економічного розвитку в умовах глобалізації. *Економічний вісник*. 2019. № 4. С. 27–35. DOI: <https://doi.org/10.33271/ev/68.027>
7. Дубей Ю. В. Сучасні тенденції техніко-технологічного розвитку. *Бізнес Інформ*. 2020. № 12. С. 47–52. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-12-47-52>
8. Зайченко В. В. Методологічні аспекти дослідження технологічної конкурентоспроможності економіки країни. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2019. Вип. 26. Ч. 1. С. 60–64. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2eb0bdeb-6d2b-4e6e-8526-b7f7abc9fed0/content>
9. Казакова Н. А., Шолом А. С., Ші Хуейлі. Людський потенціал та його вплив на розвиток економіки КНР. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2022. № 16. С. 26–33. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2022-16-03>

10. Кублікова Т, Кузнецова І. Розвиток інноваційної інфраструктури як основа процесів диверсифікації економіки України. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32. № 1. С. 58–70.
DOI: <http://dx.doi.org/10.35774/econa2022.01.058>
11. Скоробогатов М. М., Куцербубова О. І. Диверсифікація як один із шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств у сучасних умовах. *Економічний вісник Донбасу*. 2011. № 3. С. 18–21. URL: https://www.evd-journal.org/download/2011/2011-3/Ek_visnyk_3_2011-18-21.pdf
12. Миценко В. Чинники стимулювання розвитку високотехнологічних індустрій національної економіки України. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2022. № 6. Т. 2. С. 243–250.
DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-41](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-41)
13. Ситник Н. С., Шушкова Ю. В., Парфенюк Є. І. Структурний аналіз чинників та умов технологічної модернізації економіки України. *Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємництво»*. 2020. № 1. С. 67–72.
DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-1-11>
14. Тищенко Д. С. Цифрова трансформація як драйвер розвитку економіки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 4. С. 38–45.
DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.4-7>
15. Уразалієв Р. М., Васильців Т. Г. Узагальнення концептуальних основ економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.2. С. 153–158. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2011/21_2/153_Ura.pdf
16. Юринець З. В. Інноваційні стратегії в системі підвищення конкурентоспроможності економіки України : дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03. Львів, 2016. 519 с. https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/dis_yurynets.pdf

REFERENCES

- Bilyk R. S. (2015). Osoblyvosti rozvytku innovatsiinoho sere dovyyshcha v Ukraini v umovakh hlobalnoi konkurentsii [Features of innovation environment development in Ukraine in the conditions of global competition]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Seriya «Menedzhment innovatsii»*, 4, 27–35. https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4ba33c5d2c8.pdf
- Dubei Yu. V. & Pylypenko Yu. I. (2019). Innovatsiio-tekhnolohichna skladova ekonomichnoho rozvytku v umovakh hlobalizatsii [Innovation and technological component of economic development in the conditions of globalization]. *Ekonomichnyi visnyk*, 4, 27–35. <https://doi.org/10.33271/ev/68.027>
- Dubiei Yu. V. (2020). Suchasni tendentsii tekhniko-tekhnolohichnoho rozvytku [Modern trends of technical and technological development]. *Biznes Inform*, 12, 47–52. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-12-47-52>

- Herasymova I. Yu. (2018). Suchasnyi stan ta problemy innovatsiinoi aktyvnosti promyslovykh pidpriemstv Ukrainy [Modern state and problems of innovation activity of industrial enterprises of Ukraine]. *Ekonomichnyi prostir*, 137, 55–67. <https://doi.org/10.30838/P.ES.2224.250918.55.227>
- Huhrii H. A. & Chuhrii N. A. (2017). Intelktualna vlasnist yak fundament innovatsiinoi modeli rozvytku [Intellectual property as a foundation of the innovative model of development]. *Ekonomika i suspilstvo*, 11, 330–335. https://economyandsociety.in.ua/journals/11_ukr/54.pdf
- Kazakova N. A., Sholom A. S. & Shi Khueili (2022). Lidyskyi potentsial ta yoho vplyv na rozvytok ekonomiky KNR [Human potential and its impact on the development of the economy of the PRC]. *Visnyk KhNU imeni V. N. Kapazina. Seriya «Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm»*, 16, 26–33. <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2022-16-03>
- Kublikova T & Kuznietsova I. (2022). Rozvytok innovatsiinoi infrastruktury yak osnova protsesiv dyversyfikatsii ekonomiky Ukrainy [Development of innovation infrastructure as a basis for the processes of diversification of the economy of Ukraine]. *Ekonomichnyi analiz*, 1(32), 58–70. <https://doi.org/10.35774/econa2022.01.058>
- Lupak R., Mizyuk B., Zaychenko V., Kunytska-Iliash M. & Vasylytsiv T. (2022). Migration processes and socio-economic development: interactions and regulatory policy. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 1(8), 70–88. <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.01.04>
- Mytsenko V. (2022). Chynnyky stymuliuвання rozvytku vysokotekhnolohichnykh industrii natsionalnoi ekonomiky Ukrainy [Factors of stimulating the development of high-tech industries of the national economy of Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, 6(2), 243–250. [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-41](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-41)
- Skorobohatov M. M. & Kutserubova O. I. (2011). Dyversyfikatsiia yak odyin iz shliakhiv pidvyshchennia efektyvnosti diialnosti pidpriemstv u suchasnykh umovakh [Diversification as one of the ways to increase the efficiency of enterprise activity in modern conditions]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*, 3, 18–21. https://www.evd-journal.org/download/2011/2011-3/Ek_visnyk_3_2011-18-21.pdf
- Sytnyk N. S., Shushkova Yu. V. & Parfeniuk Ye. I. (2020). Strukturnyi analiz chynnykiv ta umov tekhnolohichnoi modernizatsii ekonomiky Ukrainy [Structural analysis of factors and conditions of technological modernization of the economy of Ukraine]. *Derzhava ta rehiony. Seriya «Ekonomika ta pidpriemnytstvo»*, 1, 67–72. <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-1-11>
- Tyshchenko D. S. (2023). Tsyfrova transformatsiia yak draiver rozvytku ekonomiky [Digital transformation

as a driver of economic development]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, 4, 38–45. <https://doi.org/10.32782/dees.4-7>

Urazaliiev R. M. & Vasyltsiv T. H. (2011). Uzahalnennia kontseptualnykh osnov ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Generalization of conceptual foundations of economic security of an enterprise]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, 21.2, 153–158. https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2011/21_2/153_Ura.pdf

Vasyltsiv T. H. (2008). *Ekonomichna bezpeka pidpriemnytstva Ukrainy: stratehii ta mekhanizmy zmitsnennia: monohrafiia* [Economic security of entrepreneurship of Ukraine: strategy and mechanisms of strengthening: monograph]. Lviv: Aral.

Yurynets Z. V. (2016). *Innovatsiini stratehii v systemi pidvysychennia konkurentospromozhnosti ekonomiky Ukrainy* [Innovative strategies in the system of in-

creasing the competitiveness of the economy of Ukraine]. Lviv. https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/dis_yurynets.pdf

Zaichenko V. V. (2019). Metodolohichni aspekty doslidzhennia tekhnolohichnoi konkurentospromozhnosti ekonomiky krainy [Methodological aspects of research of technological competitiveness of the country's economy]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo»*, 26, 60–64. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2eb0bdeb-6d2b-4e6e-8526-b7f7abc9fed0/content>

Стаття надійшла до редакції / Received: 04.03.2026

Статтю прийнято до публікації / Accepted: 18.03.2026

Оприлюднено / Published: 30.04.2026